

ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՆՈՆԸ

Posted on June 10, 2022 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Սիլվա Իսկիկեան Մահրեճեան, Լոս Անճելըս, 10 Յունիս 2022

- Տիկի՛ն Մահրեճեան, անկարելի է, որ ձեր թռնիկին համար մկրտութեան արտօնագիր տամ: Պայման է, որ կնքահօր անցագիրը բերես, որպէսզի վստահ ըլլամ անոր հայ ըլլալու ինքնութենէն:

- Անշո՛ւշտ հայ է, ձեզի կ'ըսեմ, թէ անունը Նարեկ է:

-Անունը բաւարար չէ. պէտք է աչքովս տեսնեմ, որ անցագիրին վրայ գրուած է Հայ Առաքելական: Մեր օրէնքն է, որ կնքահայրը միայն ու միայն Հայ Առաքելական ըլլայ:

Լիբանանի Վարդանանց եկեղեցիէն՝ առաջնորդարանի գրասենեակէն, դուրս կ'ելլեմ ձեռնունայն՝ առանց արտօնագիրին: Մինչ կ'ուղղուիմ դէպի Առաքելական Նարեկին... միտքովս կը տեղափոխուիմ դէպի մանկութիւնս...:

«Նուրիճա, չօճուխլարըն միւռնսըզ . միւռնն ինսանա շնորհք վերիր»: «Նուրիճա, զաւակներդ առանց միւռնի են. միւռնը մարդուն շնորհք կու տայ»: Նուրիճան մայրս էր, իսկ անմիւռն անետարանականները՝ ես, եղբայրս ու քոյրս: Գրեթէ ամէ՛ն օր, այս խօսքը կը լսեինք:

Տիկ. Մարին, որուն դէմքը շատ լաւ կը յիշեմ, հրաշալի օրինակ մըն էր տգեղութեան: Անխնամ մազերով, զարամած մաշկով, անփայլ ու գրեթէ կոպերուն տակ անհետացած մանր աչքերով, խորշոմներու կոյտ մըն էր: Իր անհամաչափ մարմինը խամրած ու գունաթափ լաթերով, սեւ ծաւալ մը կ'ուրուագծէր: Միակ բանը, որ բարութիւն կը բուրեր, այդ ալ իր անունն է՝ հակառակ անոր, որ այդ օրերուն գրեթէ բոլոր կիները Մարի կամ Մարիամ անունները կը կրէին: Մայրս շատ կը նեղանար եւ կը վրդովեր Մարիին ամենօրեայ «ելոյթէն», բայց քաղաքավարութիւնն ու ամօթխածութիւնը չէին արտօներ, որ տարեցին դեմ ինքնապաշտպանութեան կուրծք պարզեր:

Չեմ գիտեր, թէ օր մըն ալ ինչպէս պատահեցաւ, մայրս իր ամչկոտ «շապիկէն դուրս ելաւ», կարմրած ու բորբոքած՝ համարձակօրէն ըսաւ. «Մարի՛, դուն միւռնով ես, մէյ մը հայելիին մէջ նայեցա՞ր, արդեօք քու դէմքիդ վրայ շնորհք կա՞յ»: Հարուածը շատ ծանր նստաւ Մարիին ուսերուն, ինքնասիրութիւնը վիրաւորուեցաւ, իր սուրբ միւռնը «վարկազուրկ» եղաւ... Եւ վերջապէս մեր կեանքէն յաւերժ անհետացաւ:

Մարիին բացակայութիւնը բնաւ զգալի չդարձուց մօրս ազգականը՝ Հայրապետը: Չեմ գիտեր, թէ ինչո՛ւ զինք Աբբա կը կոչէին: Հոգս ալ չէր իր ածականին ծագումը կամ դրդապատճառը իմանալը: Ամէն Կիրակի, երբ մեծ հօրս եւ մեծ մօրս կ'այցելէինք, Աբբան տեղէ մը «կը ծագեր» եւ իր մաղծը կը թափեր: Ինչպէս կ'ըլլայ, թէ մայրս՝ Նուրիճան, Առաքելական եկեղեցւոյ դուստրը, կ'ամուսնանայ Անետարանական համայնքի զաւակ հօրս՝ Փօլին հետ: Աբբային համար այդ ամուսնութեան պտուղները մենք էինք. երեք «բորոտ փորտիստաններ»: Կը վստահեցնեմ, թէ մեր մաշկերուն վրայ բիճ մը անգամ չունէինք: «Մաս մաքուր պահուած», ինսամուած երեխաներ էինք, բայց Աբբային աչքը

չէր սխալեր, տասը մեր հեռաւորութենէն մեր բոլոր մաշկը կը տեսնէր. այդ ալ ինչպէ՛ս...: Իսկ ես, հիմա, իր խրպոտ ու տհաճ ծայրը կը լսեմ. «փորտիստանլար, փորտիստաններ...»:

21 Փետրուար 1981-ին, հարսանիքիս նախօրեակին, Գնել Արք. Ճերեճեան, Հաճընի Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ մէջ մեծաթիւ ազգականներու եւ բարեկամներու ներկայութեամբ, խորհրդաւոր արարողութեանը, առատ միւռնով կնքեց զիս ու առաքելական «շնորհքը» դրոշմեց ճակտիս: Արքեպիսկոպոսը ամուսինիս ընտանիքին բարեկամն էր, զինք մանկութենէն լաւ կը ճանչնար եւ շատ կը սիրէր: Այսպիսով, թէ՛ ինքը եւ թէ՛ ամուսինիս ազգականները հանգիստ միտքով «հարս կ'առնէին» մէկը, որ միւռնով կնքուած էր ու «արժանի» էր պսակուելու:

Ո՞ր ես Մարի, եկո՛ւր տես, միւռնէն արտացոլող շնորհքն ու փայլքը...: Ո՞ր ես Աբբա, եկո՛ւր տես, բորոտը «մաս մաքուր եղաւ»...: Երեսս չէ՛ր խնդար... Հոգիս խորքը արթնցած էր վիրաւոր մանուկը, աւետարանական դաստիարակութիւնը վայելած պատանուիին եւ ուրոյն խառնուածքով հպա՛րտ երիտասարդուիին: Տնցող հարցում մը ծագած էր միտքիս մէջ. արդե՞օ՞ք իբրեւ մանուկ, աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ իմ ստացածներս՝ նուիրումի աղօթքն ու արարողութիւնը, անբաւարար էին աստուածային օրհնութիւնը փոխանցելու եւ շնորհքը դրոշմելու...:

Այսքանը կիսելուս նպատակը՝ այպանել կամ մեղադրելը չէ, ոչ ալ զգայուն նիւթեր արծարծելը, այլ միմիայն խտրականութեան մերժումի ու չքացումի համեստ առաջարկ մը:

Comments

Silva Iskikian – 2022-06-24 15:08:32

Շնորհակալ եմ, որ այս հարցը առողջ ակնոցով կը դիտես: Շատեր անձնական
նամակներով իրենց ցաւոտ փորձառութիւնները պատմեցին, ընդվզումսին
կիսեցին..., սակայն կայ «փաղանգ» մը, որ ինքզինք գերակայ կը կարծէ...: Թէեւ
իմ առաջարկս խտրականութեան վերացման մասին էր, բայց որպէս «ազգ
պառակտող» նիւթ որակեցին...:

Manoush – 2022-06-10 20:49:58

Ա՛խ մեր ցաւերը: Կար ժամանակ երբ Պէյրութի մէջ մարդիկ անամօթաբար
«Կաթոլիկ, լիկ-լիկ...» կը յանկերգէին: Արդեօք Համշենցիները որ քրիստոնեայ
ալ չեն, հայ չհամարե՞նք: Շնորհակալութիւն Տիկ. Իսկիկեան-Մահրեճեանին այս
հարցը արծարծելուն համար: Մանուշակ